

Aan STASDEF
Van P-DGB
Afgestemd met CDS, DJZ, DCo, HDfC
In afschrift aan MINDEF

TER BESLISSING

Datum
3 november 2025

Onze referentie

Opgesteld door

[Redacted signature block]

Aantal bijlagen
1

Nota

Aanvraag tot machtiging overdragen achttien F-16's aan Roemenië

Aanleiding

In december 2024 (BS2024040100) heeft de CDS u geïnformeerd over de opdracht aan COMMIT om de achttien F-16's, die op het EFTC (*European F-16 Training Center*) in Roemenië gestationeerd zijn, af te stoten en over te dragen aan Roemenië, en de hiervoor benodigde overeenkomst(en) op te stellen.

De overdracht van de achttien F-16's moet plaatsvinden voor 31 december 2025. De ondertekening voor de overdracht staat op 3 november.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met het besluit om achttien F-16's inclusief de reserveonderdelen voorraad, *equipment* en simulatoren over te dragen aan Roemenië, en middels bijgevoegde brief de Kamer te informeren.

Kernpunten

- Nederland levert met achttien F-16's de volledige vliegcapaciteit van het EFTC.
- CLRS beschikt na 2025 niet meer over de F-16 capaciteit en expertise om de resterende F-16's in eigen beheer te houden. Aangezien de formele verantwoordelijkheid voor de levering van de capaciteit en expertise op het gebied van onderhoud en trainingen nu bij Nederland berust, zou het EFTC derhalve na 2025 moeten stoppen met trainen.
- Het EFTC is een van de twee locaties ter wereld waar Oekraïense F-16 vliegers worden opgeleid. Het voortbestaan van het EFTC is voor Oekraïne en voor de veiligheid van Europa cruciaal.
- Als tegenprestatie voor de overdracht van de achttien F-16's, garandeert Roemenië ongeveer de helft van de opleidingsplekken per jaar, voor het trainen van Oekraïense vliegers bij het EFTC. Dit is voor de periode van acht jaar. Deze opleidingsplekken bestaan uit (de huidige) basis F-16 opleiding en *Flight Lead Upgrade* opleidingen.

Toelichting

- Voor de opbouw van het EFTC, het gebruik van Nederlandse F-16's in Roemenië en de overdracht zijn meerdere *Memoranda of Understanding* (MoU) opgesteld tussen Nederland en Roemenië. In lijn met de MoU's zijn voorbereidende gesprekken gevoerd door COMMIT.
- Domein Roerende Zaken (DRZ, Ministerie van Financiën) voert namens de Staat in samenwerking met COMMIT de onderhandelingen om tot een verkoopovereenkomst te komen. DRZ is de contracteigenaar en zal de uiteindelijke overeenkomst namens de Staat ook tekenen.
- De ondertekening voor de overdracht staat op 3 november.
- De overdracht van de achttien F-16's moet voor 31 december 2025 plaatsvinden.
- De overdracht van de achttien F-16's is inclusief de reserveonderdelen voorraad, *equipment* en simulatoren.
- Op de voorgenomen overdracht zijn export controle restricties van toepassing. De benodigde uitvoervergunning worden aangevraagd bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Financiële overwegingen

- Deze overdracht vindt plaats voor het symbolisch bedrag van één euro. Als tegenprestatie garandeert Roemenië, voor een periode van acht jaar om ongeveer de helft van de beschikbare capaciteit van het EFTC voor Oekraïense vliegers beschikbaar te stellen.
- Het symbolisch bedrag van één euro resulteert in een gemiste verkoopopbrengst. De overdracht van achttien Nederlandse F-16's inclusief reservedelen, simulatoren en bijbehorend materieel heeft een financiële omvang van €65 mln., afgestemd met het Ministerie van Financiën en CDS. Daar staat tegenover dat Defensie geen of minimale kosten meer heeft voor de af te stoten achttien F-16s, en geen instandhoudingsverplichting meer heeft.
- Eventuele kosten die voortvloeien uit de overdracht worden zoveel als mogelijk in rekening gebracht aan Roemenië. Daar waar dat niet mogelijk is, wordt gebruikt gemaakt van de bestaande materieel-logistieke keten.

Juridische overwegingen

- Roemenië is bereid een ongeveer de helft van de beschikbare training binnen het EFTC voor Oekraïne zeker te stellen. MINFIN/DRZ zal, zoals gebruikelijk, de overeenkomst met Roemenië aangaan en de contracten ondertekenen.

Communicatie

- DCO zal in afstemming met de andere directies en internationale partners proactief communiceren over de overdracht van de vliegtuigen aan Roemenië

Overwegingen Beleid/Overwegingen Uitvoering

- De CDS steunt het voornemen om de achttien F-16's over te dragen aan Roemenië, zoals eerder gecommuniceerd in december 2024 (BS2024040100).

Politieke context

- Op 14 maart 2023 is de Kamer geïnformeerd over het voornemen om achttien F16's te leveren aan Roemenië.
- Bij nieuwe wapenexportaanvragen voor de definitieve uitvoer van complete systemen met een waarde van boven de €2 mln., zoals in voorliggend geval, wordt de Kamer op zo kort mogelijke termijn geïnformeerd.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Persoonsgegevens van de steller en ondertekenaar worden gelakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]